

Prof. dr hab. Józef Górniewicz

Uniwersytet Warmińsko – Mazurski w Olsztynie

Recenzja dorobku naukowego i organizacyjno – dydaktycznego Pana dr Jacka Gralewskiego ubiegającego się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

Opinia przygotowana dla Rady Dyscypliny Pedagogika Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

Uwagi ogólne o kandydacie

Pan dr Jacek Gralewski w roku 2004 ukończył studia z zakresu pedagogiki specjalnej na Wydziale Nauk Pedagogicznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Już rok wcześniej rozpoczął swoją karierę akademicką. Został zatrudniony na etacie asystenta – stażysty w Zakładzie Psychologii Rozwoju i Kreatywności APS. I związał swoje losy zawodowe z tą uczelnią i tym samym środowiskiem akademickim.

W roku 2011 uzyskał stopień doktora na podstawie rozprawy pt. „Trafność rozpoznawania twórczych uzdolnień uczniów przez nauczycieli liceów”. Promotorem w przewodzie doktorskim był Pan dr hab. Grzegorz Szumski prof. APS, a recenzentami Pani dr hab. Dorota Turska prof. UMCS w Lublinie i Pan dr hab. Jan Łaszczyk, prof. APS w Warszawie.

Od uzyskania stopnia doktora Habilitant jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Zakładzie Psychopedagogiki Kreatywności na Wydziale Nauk Pedagogicznych APS w Warszawie.

W okresie po 2011 Kandydat do stopnia doktora habilitowanego uzyskał kilka wyróżnień, nagród i medali. W roku 2023 został odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania. Otrzymał również 7 Nagród Rektora APS w Warszawie.

Analiza dorobku naukowego kandydata

Pan dr Jacek Gralewski w swoim autoreferacie wskazał zestaw prac opublikowanych po uzyskaniu przez Niego stopnia doktora. Do oceny recenzentów przedstawił 28 publikacji naukowych. Na ten dorobek składają się: 1 monografia autorska, 23 artykuły naukowe, w tym 15 artykułów zamieszczonych w czasopiśmie naukowych indeksowanych w bazie „Journal Citation Reports”, jeden artykuł indeksowany w bazie „Scopus”, 7 artykułów naukowych zamieszczonych w czasopiśmie naukowych

polskojęzycznych oraz 3 rozdziały w monografiach wieloautorskich. Habilitant w autoreferacie wskazał 42 pozycje, ale stanowią one cały dorobek naukowy, także ten opublikowany przed uzyskaniem stopnia doktora. Tylko 4 artykuły zamieszczone w czasopismach naukowych były przygotowane samodzielnie i jeden rozdział w pracy zbiorowej. Pozostałe materiały posiadały od jednego do kilku współautorów.

Większość tekstów zamieszczonych w czasopismach naukowych została opublikowana w języku angielskim (19). Tylko cztery prace zostały napisane w języku polskim.

Habilitant wygłosił 9 referatów na konferencjach krajowych.

Imponujące są dane naukometryczne Habilitanta. Jego sumaryczny Impact Factor wynosi 26,074, Liczba cytowań 1542, a Indeks Hirscha 18 według bazy „Google Scholar”.

Projekty badawcze

Pan dr Jacek Gralewski uzyskał dofinansowanie do własnych projektów badawczych z kilku źródeł. Najważniejszym osiągnięciem w tym zakresie był grant Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Iuventus Plus” (IP2014 013373) - projekt pt. „Między kreatywnością ucznia a klasą szkolną: rola klimatu panującego w szkole dla trafności rozpoznawania kreatywności uczniów przez nauczycieli”.

Ponadto w okresie objętym oceną działalności naukowo – badawczej Habilitant uzyskał dwa granty wewnątrz ze środków uczelnianych przeznaczonych na badania naukowe. W latach 2014 – 2015 prowadził badania na temat „Rozwijanie kreatywności uczniów w warunkach szkolnych: rola nauczycielskich koncepcji twórczości w definiowaniu operacyjnych celów rozwijania kreatywności uczniów”. Zaś w latach 2021 – 2022 uzyskał środki na wydanie publikacji naukowej, w której przedstawił wyniki swoich badań prowadzonych w latach 2015 – 2021 nad postrzeganiem zdolności twórczych uczniów przez nauczycieli szkół średnich z wielu miast Polski. W tych projektach pełnił funkcję kierownika.

Pan dr Jacek Gralewski pełnił także funkcję wykonawcy w kilku innych projektach badawczych. Trzy z nich obejmują okres oceny dorobku naukowego Habilitanta. Wszystkie projekty zostały zakończone i rozliczone przez kierowników grantów oraz instytucje finansujące badania naukowe w Polsce.

Na podstawie przedłożonych dokumentów można powiedzieć, że kandydat do kolejnego stopnia naukowego posiada pewne doświadczenie w kierowaniu zespołami badawczymi. Przygotowane przez Niego wnioski zostały pozytywnie ocenione przez ekspertów z obszaru nauk społecznych, a potem te same gremia przyjęły Jego sprawozdania finansowe i merytoryczne.

Staże naukowe, członkostwo w komitetach redakcyjnych, rola recenzenta

Pan dr Jacek Gralewski w roku 2023 odbył trzymiesięczny staż naukowy w Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie. Opiekunem stażu był ks. Dr hab. Bogusław Milerski, prof. ChAT. Podczas pobytu w innej uczelni wygłosił kilka referatów z zakresu problematyki twórczości oraz uczestniczył w warsztatach metodologicznych.

W autoreferacie Habilitant przedstawił dane dotyczące Jego udziału w różnych rolach w redakcjach czasopism naukowych. Jest członkiem zespołów redakcyjnych trzech zagranicznych pism naukowych: Od 2013 w czasopiśmie „Europe’s Journal of Psychology”, od 2014 „Creativity Theories – Research –

Applications”, od 2017 „The Journal of Creative Behavior” oraz jednym czasopiśmie polskim – „Parezja” Czasopismo Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN – od roku 2014.

Pan dr Jacek Gralewski posiada duże doświadczenie w roli recenzenta tekstów naukowych przesyłanych do różnych czasopism. Z autoreferatu wynika, że przygotował 88 opinii wydawniczych. Większość z nich została sporządzona w języku angielskim. Tylko trzy teksty powstały w języku polskim.

Habilitant przedstawił również informacje o powołaniu Go do różnych gremiów oceniających wnioski badawcze, a także wnioski o przeprowadzenie postępowań doktorskich. W roku 2014 był ekspertem Narodowego Centrum Nauki w dziedzinie nauk humanistycznych i społecznych w konkursach Preludium 7 i Sonata 7. W latach 2018 – 2020 był członkiem Zespołu ds. Ewaluacji Jakości Działalności Naukowej na macierzystym wydziale. Od roku 2019 jest członkiem Rady Dyscypliny Pedagogika w APS w Warszawie, a od 2023 roku członkiem Komisji ds. Stypendiów i Urlopów Naukowych w APS w Warszawie.

Pan dr Jacek Gralewski posiada zatem spore doświadczenie w zakresie analizy tekstów naukowych różnych autorów przesyłanych do redakcji czasopism naukowych jak też spory staż w działalności organizacji nauki i stymulowania pracowników naukowych w działalności badawczej związanej z oceną parametryczną jednostek naukowych.

Działalność dydaktyczna i popularyzowanie wiedzy

Pan dr Jacek Gralewski jest doświadczonym nauczycielem akademickim. Prowadzi różnorodne zajęcia dydaktyczne na macierzystym wydziale w APS w Warszawie. Te formy aktywności są wyraźnie ukierunkowane na dwa obszary jego zainteresowań poznawczych. Realizuje wykłady i ćwiczenia z dydaktyki twórczości, diagnozy zdolności i postaw twórczych, prowadzi treningi kreatywności, zajęcia z metodyki twórczego rozwiązywania problemów, szkoleń i warsztatów, ale również z pedagogiki alternatywnej i rozwijania umiejętności interpersonalnych. Do końca roku 2022 wypromował 64 licencjatów.

Pełni także funkcję promotora pomocniczego w dwóch otwartych przewodach doktorskich.

W okresie po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant uczestniczył w wielu przedsięwzięciach związanych z popularyzacją nauki. Opracował program szkolenia dla nauczycieli szkół podstawowych pt. „Wspieranie kompetencji nauczycieli rozwijających aktywność twórczą uczniów” dla Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie. Przygotował program szkolenia dla nauczycieli przedszkolnych pt. „Otwarte przedszkola” dla Mazowieckiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie. Uczestniczył aktywnie w pracach zespołu naukowego forsującego szkolenia przeznaczone dla dyrektorów szkół podstawowych pt. „Kreatywność ucznia w pracy nauczyciela”. Odbiorcą programu było Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Sanoku. Inną propozycją było opracowanie zakresu szkolenia pt. „Kształtowanie postaw kreatywności i innowacyjności nauczycieli dla metodyków nauczania języka polskiego” zorganizowane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie.

Habilitant uczestniczył również w przygotowaniu programu i przeprowadzeniu szkolenia dla instruktorów harcerskich pt. „Rozwiń swoją pomysłowość – trening kreatywności z elementami metod twórczego rozwiązywania problemów dla harcerzy”. Odbiorcą treści owego projektu była Rada Naczelna ZHP.

Ostatni przedstawiony w autoreferacie projekt dotyczył opracowania programu i przeprowadzenie szkolenia dla nauczycieli, metodyków, pracowników bibliotek pt. „Bądźmy razem – warsztaty integracji przez aktywność twórczą”. Był on skierowany do uchodźców z Ukrainy a instytucją zamawiającą okazało się Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie.

Ocena rozprawy habilitacyjnej

Do oceny recenzentów Pan dr Jacek Gralewski przedstawił monografię autorską pt. „Niedostrzegana kreatywność. Trafność ocen kreatywności uczniów dokonywanych przez nauczycieli liceów i jej uwarunkowania”. Praca została opublikowana w Wydawnictwie Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie w roku 2022, liczy 652 strony, a recenzentami wydawniczymi byli państwo prof. prof. Janina Uszyńska – Jarmoc i Maciej Karwowski.

Obszerna rozprawa składa się ze wstępu, 7 rozdziałów merytorycznych, niezwykle bogatej bibliografii i kilku aneksów. W rozdziale pierwszym autor rozpracowuje kategorię twórczości wskazując wiele definicji tego pojęcia, omawiając kryteria twórczości, jej formy, poziomy. Poszukuje definicji adekwatnej dla podjętej w badaniach idei rozpoznawania zdolności twórczych ludzi. Podejmuje próbę klaryfikacji pojęcia kreatywności, aktywności twórczej, osiągnięć twórczych i zdolności twórczych. Poszukuje cech osobowości ludzi twórczych i wskazuje kilka obszarów możliwych diagnoz psychopedagogicznych. W przekonaniu autora rozprawy badacz kreatywności powinien brać pod uwagę kilka cech osobowości: otwartość jednostki na nowe doświadczenia, poziom ekstrawersji, neurotyczności, sumiennosc w zakresie wykonywania zadań, czy ugodowość w relacjach interpersonalnych. Podjął próbę zbudowania modelu osobowości twórczej. Ważna jest też motywacja do podejmowania nowych form aktywności, wysoki poziom samooceny i pewien poziom inteligencji.

W rozdziale drugim Pan dr Jacek Gralewski opisał warunki kształcenia dla twórczości. Jest to istotne zagadnienie pedagogiczne. Analizuje szczegółowiej oczekiwania społeczne związane z kształceniem do twórczości, przedstawia cele takiego kształcenia wypływające z ideologii oświatowych jak też z aktów prawnych regulujących ten fragment życia społecznego. Analizuje stosowane w różnych państwach modele kształcenia do twórczości, wspierania uczniów, tworzenie klimatu dla twórczości oraz analizuje ideę nauczyciela twórczości. System szkolny w Polsce ocenia w kontekście rozwiązań stosowanych w innych krajach świata.

W kolejnym fragmencie pracy przedstawia zestaw poglądów i przekonań nauczycieli na temat twórczości i kreatywności. Wyraźnie oddziela te dwie sfery aktywności człowieka. Poszukuje źródeł przekonań osobistych nauczycieli, poziom ich wiedzy o twórczości, o naturze twórczości oraz możliwości diagnozowania i wspierania uczniów twórczych. Przywołuje wiele tekstów anglojęzycznych poświęconych tej problematyce.

Treścią rozdziału czwartego jest problematyka rozpoznania i ocena kreatywności uczniów dokonana przez nauczycieli. Szczegółowiej badacz analizuje tutaj pojęcie diagnozy, sposoby badania twórczości, przedkłada czytelnikom teoretyczne koncepcji oceniania ludzi oraz skalę trafności zarówno diagnozy jak i oceny kreatywności. Zamieszczone tu idee zostały zaczerpnięte z obszaru wiedzy psychologicznej i pedagogicznej, z wielu źródeł i ośrodków międzynarodowych, w których realizowane są badania diagnostyczne nad twórczością oraz krytyczny namysł nad narzędziami diagnostycznymi, szczególnie

psychometrycznymi z obszaru kreatywności uczniów i rozpoznania ich zdolności przez nauczycieli. W Polsce nie istnieje systemowa pomoc uczniom zdolnym. Nauczyciele na ogół rozpoznając wysoki poziom kreatywności dzieci kierują je do specjalistycznych instytucji kultury, albo stowarzyszeń prowadzących działalność wspierania i intencjonalnego rozwijania różnych uzdolnień.

W kolejnej części pracy autor przedłożył metodologiczne problemy badań własnych według klasycznej formuły występującej w naukach społecznych. Omówił cel i przedmiot badań, problemy i hipotezy badawcze, zastosowane metody pozyskiwania danych empirycznych. Opisał wykorzystane narzędzia badawcze oraz ich skale i dokonał charakterystyki badanej próbki.

W rozdziale szóstym Habilitant analizuje wyniki badań. Opisuje trafność ocen kreatywności uczniów dokonywanych przez nauczycieli i jej uwarunkowania, a w rozdziale siódmym dokonał obszernego podsumowania wyników badań własnych i przedstawił konkluzje oraz wnioski dla praktyki edukacyjnej.

Praca jest napisana według klasycznej formuły stosowanej przez przedstawicieli nauk społecznych i nie odbiega od schematu stosowanego przez środowisko akademickie.

Autor jest bardzo wnikliwym analitykiem. Stara się przedstawić obszerny materiał zarówno teoretyczny jak i empiryczny w wielu wariantach i w miarę dogłębnie. Stąd taka objętość rozprawy. Ale jeśli się wnika na wszystkie ścieżki to łatwo przeoczyć te mniej uczęszczane i zadeptywać już te dobrze rozpoznane i utarte. Praca jest niezwykle drobiazgowa, chociaż autor wykazuje duży talent pisarski i tekst nie nuży czytelnika. W zasadzie w części teoretycznej przedstawił wszystkie podstawowe klasyfikacje różnych ujęć idei twórczości, kreatywności, zdolności twórczych. Wnika w poszczególne kategorie pojęciowe i w układzie chronologicznym omawia poszczególne stanowiska teoretyczne i wyniki badań wielu autorów zajmujących się tą problematyką. Rozdział pierwszy jest opracowany poprawnie i wyczerpująco. Jednak w części rozdziału drugiego zabrakło kilku modeli kształcenia do twórczości. Autor pominął obszerną dyskusję badaczy na temat kształcenia do twórczości, dla twórczości i przez twórczość, skupiając swoją uwagę tylko na pierwszym z trzech ujęć tej problematyki. Nie dostrzegłem żadnych akcentów związanych z dużym dorobkiem badaczy z zakresu teorii wychowania estetycznego. To na gruncie tej subdyscypliny pedagogiki powstało wiele rozpraw związanych z kreatywnością, wyobraźnią, rolą sztuki w rozwijaniu twórczej osobowości człowieka. Ledwie śladowo zaistniała koncepcja twórczości w ujęciu historyka idei filozoficznych Władysława Tatarkiewicza. W pracy dominuje nurt psychologiczny w jego dosyć skrajnej wersji psychometrycznej.

W części metodologicznej razi wielość pytań. Badacz na ogół stawia ledwie kilka istotnych problemów do rozwiązania, a tutaj było ich kilkanaście. Wszak autor pracy do jednego problemu doklejał kilka innych pomniejszych. Doliczyłem się 29 szczegółowych pytań badawczych i wielu hipotez z nimi powiązanych. Zostały one poddane weryfikacji w toku badań. Zastosowana formuła przedkładania pytań badawczych jest zgodna z regułami stosowanymi w metodologii nauk społecznych, ale taki nadmiar pytań i przypuszczeń razi czytelnika i zaciemnia obraz badanego zjawiska.

Kolejna uwaga dotyczy sposobów opracowywania materiału empirycznego. Duża liczba badanych osób - 2658 uczniów drugich klas licealnych ze 110 szkół z dużych 32 miast w Polsce oraz 219 nauczycieli pracujących z tymi osobami, wymaga znacznego liczbowo zespołu analityków. Część zastosowanych narzędzi badawczych podlegała indywidualnej interpretacji, szczególnie niewerbalne testy kreatywności, między innymi Rysunkowy Test Twórczego Myślenia (TCT-DP) w opracowaniu K. Urbana i H. G. Jellena (s. 345). A tymczasem autor wskazuje w tekście tylko dwie osoby z nazwiska, które pełniły rolę eksperta w ocenie tych materiałów. Zapewne część badań została opracowana przez studentów w ramach zajęć dydaktycznych, albo pracy koła naukowego, na obozach naukowo – badawczych związanych z realizacją praktyk terenowych. Nie wyobrażam sobie, aby tylko trzech badaczy w tym

autor książki mogło w szybkim tempie dokonać wnikliwie oceny tak obszernego materiału empirycznego.

W części badawczej pracy Habilitant analizuje wyniki badań dokonując korelacji między wieloma zmiennymi. Stosuje różnorodne miary statystyczne. Dostrzega się Jego kompetencję w zakresie wykorzystania danych ilościowych z różnorodnych narzędzi badawczych, testów, miar i inwentarzy. Posiada dużą wiedzę psychologiczną w zakresie możliwości diagnostycznych poszczególnych narzędzi. Wskazuje na ograniczenia danego inwentarza i jego możliwości rozpoznania cechy, czy właściwości, którą zamierza przeanalizować. Wiedza jaka wypływa z takich dokonań nie jest doktrynalna. Autor wskazuje na słabości poszczególnych kategorii danych empirycznych i korelacji z innymi elementami diagnozy psychologicznej.

W tej części pracy weryfikuje przyjęte hipotezy badawcze. Stosuje tutaj różne rozwiązania występujące w tekstach z zakresu nauk społecznych. Często wzmacnia swoją argumentację ukazując dane ujęte w tabelach, te same informacje w formie diagramów i wykresów i nadto jeszcze ujęte w formie słownej podczas analizy materiału empirycznego. Czytelnik trzykrotnie styka się z tą samą zawartością treściową. Zapewne wzmacnia to siłę przekazu, ale też znacząco powiększa objętość rozprawy.

Autor pracy weryfikuje dosyć powszechne przekonanie występujące w środowisku uczniów liceum, że nauczyciele szkolni nie rozpoznają ani obszarów przejawiania się zdolności twórczych młodzieży, ani jakości i poziomów owych zdolności, ani nie znają żadnych dokonań artystycznych i we wszystkich innych obszarach aktywności twórczej, poza tymi, które są ujawniane w toku zajęć szkolnych. Tak było od zawsze. I w mojej szkole nauczyciele nie wiedzieli, kto jest uczniem najzdolniejszym w pewnych obszarach działalności. Stosowali tylko ogólnikowe schematy percepcyjne oparte na własnych spostrzeżeniach, albo wypowiedziach innych nauczycieli. Środowisko pedagogiczne nie rozpoznawało zdolnych uczniów. Ale młodzież szkolna była w stanie dokonać takiej weryfikacji. Rozpiętość pomiędzy ocenami i oczekiwaniami nauczycieli i percepcją zdolności przejawianych przez uczniów była ogromna. Wydaje się zatem, że powzięty zamysł badawczy o nietrafności nauczycielskich ocen zdolności kreatywnych uczniów jest dosyć oczywisty. Każdy człowiek, który przeszedł długą ścieżkę edukacji posiada takie same doświadczenia w tym zakresie.

Jednak autor uczynił z owego ogólnego przeświadczenia interesujący projekt badawczy i przedstawił go czytelnikom, raczej specjalistom z zakresu psychopedagogiki kreatywności. Praca oparta jest na rzetelnych analizach statystycznych, pełna korelacji i modeli analitycznych wykorzystywanych dotąd w publikacjach anglojęzycznych. Nowe koncepcje teoretyczne i przywołane narzędzia badawcze oraz dokonana ocena możliwości diagnostycznych poszczególnych narzędzi i ich uniwersalność w badaniach kulturowych są warte podkreślenia i pozytywnej oceny tekstu pracy.

Interesujący jest pomysł ukazania dwóch skrajnych stanowisk opiniodawczych w środowisku nauczycielskim. Habilitant przedstawił bowiem opinie osób realizujących zajęcia z matematyki oraz języka polskiego. Matematyka jest nauką ścisłą a lekcje z języka polskiego są emanacją całego dorobku humanistyki. Stąd dwie postawy poznawcze i wizje świata nauki, edukacji. Rozpiętość ocen kreatywności uczniów dokonana przez badanych nauczycieli nie była jednak aż tak znacząca. Nieco bardziej wnikliwie i adekwatnie do posiadanych zdolności twórczych oceniali swoich uczniów poloniści.

Praca w części badawczej jest mocno skwantyfikowana. Autor jest zwolennikiem podejścia psychometrycznego do badania zjawiska twórczości. Zatem autorzy z innych obszarów refleksji pedagogicznej, szczególnie zwolennicy podejścia fenomenologicznego i etnograficznego są tutaj traktowani marginalnie.

No i zwińczenie dzieła. Habilitant na podstawie przeprowadzonych badań postuluje, aby nauczyciele pracujący w szkołach średnich uzyskali w toku studiów akademickich wiedzę i rozwinęli umiejętności

rozpoznawania zdolności dzieci i młodzieży. Jest to zalecenie kierowane do władz oświatowych państwa nie nowe. Już od wielu lat takie postulaty składają badacze problematyki rozwijania twórczości, między innymi Profesor Krzysztof Szmidt. Jednak owe zabiegi jak dotąd nie zostały podjęte przez resort edukacji narodowej. Problem jest o wiele szerszy. Mocno upominają się o uwzględnienie w programach szkolnych treści dotyczących zasad bezpieczeństwa specjaliści z zakresu tej problematyki. Lekarze apelują o uwzględnienie haseł prozdrowotnych w formie dodatkowych zajęć lekcyjnych. Zwolennicy ekologii zgłaszają pretensje do władz oświatowych. Dotyczą one uwzględnienia w programach kształcenia odrębnych treści związanych z kształtowaniem kultury ekologicznej wśród uczniów. Także artyści różnych dziedzin sztuki także chcieliby uwzględnienia w edukacji szkolnej swoich postulatów związanych z kształtowaniem wrażliwości estetycznej. W tym chórze głosów osób zabiegających o włączenie dodatkowych treści i rozwijania umiejętności specjalnych akurat postulat zgłoszony przez Habilitanta wydaje się najbardziej wykraczający poza proste schematy swoistej inkluzji dodatkowych elementów do programów szkolnych. Zagadnienie intencjonalnego rozwijania twórczości łączy wiele zagadnień szczegółowych postulowanych przez artystów, specjalistów od ekologii, bezpieczeństwa, spraw ekonomicznych i wielu innych zagadnień. I taki wniosek wydaje się zasadny.

Konkluzja

Pan dr Jacek Gralewski jest doświadczonym nauczycielem akademickim, jak też badaczem zjawisk społecznych i organizatorem różnych imprez naukowych. Posiada imponujący dorobek naukowy w ujęciu naukometrycznym. Nie spotkałem dotąd kandydata do stopnia doktora habilitowanego, który miałby sumaryczny Impact Factor wynoszący ponad 26 punktów, liczbę cytowań ponad 1500 i Indeks Hirscha 18. Jest autorem rozpoznawalnym na całym świecie, publikującym w uznanych, prestiżowych czasopismach anglojęzycznych. I chociaż ilościowo ów dorobek oscyluje wokół liczby 30 publikacji, to jednak recepcja idei przedstawionych w poszczególnych artykułach jest znacząca w środowisku akademickim zwłaszcza w uczelniach zachodnich.

Większość tekstów była pracą zespołową, ledwie cztery artykuły zostały napisane samodzielnie przez Habilitanta. Ale praca przedstawiona do oceny recenzentów jest całkowicie jednoautorska.

Pan dr Jacek Gralewski występował w różnych rolach w środowisku akademickim. Był kierownikiem i realizatorem grantu finansowanego ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a także dwóch grantów uczelniach. Realizował badania także jako wykonawca w projektach innych badaczy ze swojego macierzystego wydziału.

Imponujący jest dorobek organizatorski oraz związany z upowszechnianiem idei naukowych w środowiskach pozaakademickich. Kandydat do kolejnego stopnia naukowego opracował co najmniej sześć projektów szkoleń z zakresu psychopedagogiki twórczości. Owe programy kierowane były przede wszystkim do środowiska nauczycielskiego. Dotyczyły głównie umiejętności diagnostycznych i kierowania zespołami uzdolnionych uczniów. Podkreślić należy także zaangażowanie badacza w opracowanie modelu wspierania zdolnych dzieci z Ukrainy i kształtowanie postaw twórczych nauczycieli.

Działalność dydaktyczna Habilitanta skupiona jest na dwóch obszarach wiedzy psychopedagogicznej. Realizuje zajęcia z dydaktyki twórczości, diagnostyki pedagogicznej z zakresu kreatywności, metodyki rozwijania uzdolnień twórczych. Prowadzi warsztaty specjalistyczne z kreatywności, ale także z zakresu kontaktów międzyludzkich, nawiązywania satysfakcjonujących ludzi relacji interpersonalnych jak też a pedagogiki alternatywnej. A tutaj szczególnie wszelkie eksperymentalne działania edukacyjne

skierowane są na wyzwianie potencjału twórczego uczniów. Wypromował 60 osób, które uzyskały tytuł zawodowy licencjata i uczestniczy w roli promotora pomocniczego w dwóch otwartych przewodach doktorskich.

Na podstawie art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” (Dz. U. 2018, poz. 1668) wnoszę do Rady Dyscypliny Pedagogiki Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie o nadanie Panu dr Jackowi Gralewskiemu stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.